

Collaboration of the film director with the make-up artist

Сотрудничество режиссёра с гримером

Кино режиссёрнинг гримёр билан ҳамкорлиги

Дилафруз Тангриева,

Ўзбекистон давлат санъат ва маданият институти

“Драматик театр ва кино санъати” кафедраси

доценти

Аннотация: Ушбу мақолада кино режиссёрнинг гримёр билан ишлаш жараёнидаги ҳамкорлик ишлари, актёрлардаги характер ва образ топишларида гриёрнинг ўрни беқиёслиги, ундан ташқари гримёр ишлаш жараёнида албатта сценарий билан тўлик танишиб чиқган холда ҳар бир актёр образи устида ишлашда режиссёр билан маслахатлашган холда ишлаш кераклиги ёритилган.

Калит сўзлар: Режиссёр, гримёр, кино, актёр, образ, характер, сериал, кадр, сёмка, либос.

Аннотация: В данной статье написано о сотрудничестве кино режиссёра с гримёром, в подготовительном переуди гримёр должен прочитать сценарий и находить характер каждого героя и фантазировать каждый образ и конечно же, показывать и согласоваться над каждым эскизом образа с режиссёром итоговую точку образа ставит режиссёр об этом и прочее мы можем познакомится в этой статье.

Ключевые слова: Режиссёр, гримёр, кино, актёр, образ, характер, сериал, кадр, сёмка, костюм.

Annotation: This article is written about the collaboration of a film director with the make-up artist: in the preparatory stage, the make-up artist must read the script and find the character of each character and fantasize each image and, of course, show and agree on each sketch of the image with the director; the final point of the image is set by the director about this and we can get acquainted with the rest in this article.

Key words: director, make-up, artist, image, character, cinema, actor, series, frame, filming, costume.

Бугунги кунда давлатимиз тамонидан санъатга булаётган эътибор биз санъат ахлига маъсулиятни янада кучайтиради. Дунё санъатида кино сохаси ривожланиб бораётган бир вақтда, Ўзбекистон Республикасида ҳам қатор тарихий сериал ва кинолар суръатга олинди, Булардан “Баходир Ялангдош”, “Илҳақ” “Аёл макри” ва бошқалар бундан ташқари Туркия Республикаси билан ҳамкорликда ишланган “Жалолиддин Мангуберди” сериали ва хозирда иш жараёни кетаётган ҳамкорликдаги “Алишер Навоий” кинеларини айтиб ўтишимиз керак бўлади.

Режиссёр – французча сўз бўлиб, “бошқараман” деган маънони англатади. Аслида ҳам бу касб эгасининг фаолияти санъат ва маданият соҳасидаги жуда кенг кўламли ва серқирра раҳбарлик, раҳномолик, бошқарув ишлари ва ижодий ишлар билан боғлиқ бўлиб, жамиятда катта мавқега эга.

Режиссёрлар кино ёки сериал устида ишлаганда гримёр билан ҳамкорлиги олинаётган фильмнинг бошидан бошлаб уйғун холда ишлайди. Фильмлар қисмига қараб режиссёр хохла са бошидан, хохла са охиридан ёки ўртасидан бошлаб съёмка жараёнини бошлаши мумкин. Спектаклда бундай қилина олинмайди.

Танланган актёр фильм пайтида семириб кетиши, ёки жиддий сабаб бўлмаса ўзгариши мумкин эмас. Гримёр фильмда мана шу жихатларга диққат билан эътибор беради. Фасл ўзгариши, образнинг ижродаги кайфиятига қараб, чарчоқ холати ёш ёки қариган холатини гримёр усталик билан ишлаши зурур. Фильмда иш жарёни бугун 3-қисмдан бошланса, эртага 10-қисми олинини мумкин. Энди 3 қисмда қилинган грим 10 қисмда тубдан ўзгаради. Иккала қисмда ҳам хар хил гримда ишланади. Яна қайтиб 3 қисм ишланаётганда гримёр мана шу жойда хато қилишга хаққи йўқ.

Расм 1: Сериал жарёни грими

Салбий қахрамонлар фильм бошида уни ижро этаётган роли салбий эканлигини режиссёрлар бермайди. Гримёр гримни ижобий қахрамонларникидек бошлайди. Кадрдан кадрга ўтишда грим хатолари билинмаслиги керак. Чунки бугунги кун томошабини ўта зийрак.

Яна бир мисол: фильмдаги икки актёр бир бири билан тортишадиган сахнаси бўлиши мумкин. Шу сахна бугун олинади. Орадан кунлар ўтиб, бу сахна актёрларнинг уйига қайтиш сахнасига уланади ва давоми олинади. Гримёр “тортишиш” сахнасида актёрларни грими устида ишлаганда сочлари тўзиган, лабининг бир четидан тарсакидан қолган қон ёки юзда шилинган ёки кўқарган қилиб ишлаган эди. Уйга қайтиш сахнаси орадан 5 кун ўтиб олинган бўлса ҳам актёрлар гримини бошқатдан худди ўша кунгидек қилиб ишланиши зарур. Акс холда гримдаги камчилик кўриниб қолади. Бундай камчиликларни кўплаб фильмлада кўриш мумкин.

Гримлар фильмларда гримёрнинг маҳоратидан келиб чиқиб ишлайдики, актёрни таниб олиш мушкул бўлади. Спектакль эса умуман бошқа жараён. Пьесани пухта ўрганиб чиққан режиссёр уни сахналаштириш плани устида ишлар экан, спектаклни ташкил этувчи

элементлар, хусусан спектаклни бадий безаш устида ҳам фикр юритади. Бадий безашга декорация, нур, музика ва шовкин, либос, грим, реквизит ва бутофорлар киради.

Режиссёр ва рассом пьеса материали асосида чуқур ижодий ишлари ҳамма вақт кутилмаган ва таъсирли ечимларни туғдиради. Режиссёр спектаклинг ташқи кўриниши тўғрисида рассом билан суҳбатлашар экан, у рассомни баъзи бир ролнинг режиссёрча талқини билан ҳам таништиради. Режиссёр ҳар бир образни қандай кўз олдига келтиришни ва ижрочидан нималар талаб қилинишлигини рассомга тушунтиради. Рассом ҳам ўз навбатида спектакль қатнашувчиларининг ташқи кўриниши, жисмоний тузилиши, юзини, улар ҳаётини, темпераментини, ўзларини тутабилиши, қилиқларини билиши ва репетиция жараёнида ўрганиши зарур. У рассом сифатида юқорида айтилганларни ўрганар экан, уларнинг ҳаммасидан пьесадаги роллар учун ўзига фойдаланади. Иккинчи томондан либос ва гримлар бўйича эскиз тайёрлаётган рассом репетицияларга қатнашиши, ижрочилар томонидан образлар учун топилаётган янги янги талқинларни кўриб, кузатиб бориши керак. Рассом режиссёр режасини тушиниб етса у билан ҳамкорликда ишласа, унинг либос ва грим устидаги иши уйғунликда боради.

Кўпинча режиссёрлар рассомга ташқи безак, либос ва гримни тушинтириш учун, ўша спектаклда ифода этилган даврда яшаб, ижод этган санъат асарларига мурожаат қилишади. “Режиссёр гоҳ замонавий, гоҳ классик пьесаларни сахналаштирар экан рассомдан ўша даврга мос, ўша давр характерини очиб берувчи ранглардан фойдаланишни талаб этади. Шунинг учун режиссёр олдин ўзига ролларнинг режиссёрча талқинини аниқлаб олиб, кейин рассом гримчи билан суҳбатлашади. Бу гаплар грим ва парик эскизларини тайёрлашга ҳам таълуқлидир. Рассом гримчи бу анжомларни тайёрлар экан, ижрочиларнинг юз тузилишини ўрганиши зарур.

Кинода фильм образларини ифодалаш бадий реалистик талқини режиссёр ва гримчининг ҳамкорлигига боғлиқдир. Бу албатта тарихий фильмларга кўпроқ алоқадордир. Гримчи рассом фильмни суратга олиш жараёнининг барча босқичларида ҳамкорликда ишласа, жамоага катта ёрдам берган бўлади. Гримчи билан режиссёр ҳамкорлиги сценарийни ўқиш давридан бошланади. Юқори тажрибага эга гримчи актёрлар танловида қимматли маслаҳатларини беради. Чунки, гримда портрет ва характерли гримлар билан ишлашга тўғри келади. Унинг қимматли фикрларини режиссёр томонидан инобатга олиниши актёрни ташқи қиёфасини ўйланган образга мос келишини ва уни грим билан бойитилиши яратилажак образни яратилишига замин бўлади.

Гримёр режиссёр билан кино тасвирни барча жараёнида иштирок этиш мақсадга мувофиқдир. Гримчи режиссёрнинг ишларини характерини билиши ва режиссёрнинг ўз навбатида гримлаш хусусиятини яхши ўзлаштирган бўлиши керак. Кинода вақт ва персонаж-қаҳрамон ҳар хил кўринишда ўзгаришлигини яъни, ёшлигидан қариганча бўлган босқичларни тасвирга туширилса, гримчи учун катта маъсулият юклайди. Режиссёр ва гримчи қаҳрамонни ташқи, ўзига хос индивидуал хусусиятини кичик сахналарда (эпизодларда) ифода этишда икки хил иштирокчиларнинг ёшлари бир хил бўлса, иштимой ўрни ва бошқаларни грим қилишда ҳар бирини ўзига хослик қиёфасини топиш керак бўлади.

Инсонда эътиборли воқеалар ҳаётида, унинг ташқи кўринишида ўз ифодасини топади. Шу боис тасвирга олиш вақтида янги янги деталларни гримчи топиши керак. Бу

яратилаётган образни ҳаққонийлиги ва ифодавийлиги акс эттиради. Бу яратилаётган асарни бадий яхлитлиги таъминловчи жамоа ишининг бир бўлаги ҳисобланади.

Гримёр оператор билан ҳам ҳамкорликда иш олиб боради. Рассом-гримёр агар операторнинг кадрларда қандай ёруғлик қўйиш санъатидан хабардор бўлмаса, у ҳеч қандай мувофақиятга эриша олмайди.

Свет ҳам грим каби ифодавийли хусусиятга эга бўлиб, нафақат образни ташқи хислатларини очишга ва аммо ички эҳтиросли ҳаёт, темперамент, эҳтиросни юзага чиқишида ҳам қимматли вазифани ўтайди.

Оператор (свет) нур орқали эпизодни “кайфиятини” кўтаради ва инсонни руҳий ҳолатини очиб беради. Режиссёр кинонинг барча кечинмаларини оператор орқали тасвирга туширади. Оператор ва гримчининг ҳамкорлиги бўлмаса иш натижаси паст бўлади.

Бош рассом ва рассом-гримчи ўртасида ижодий ўзаро тушиниш бўлиши керак. Бундан ягона стиль таъсир воситаларни ўзаро ягона стили яратилишида асосий боғлиқлиги оқибати натижасидир. Бундай жараён тарихий фильмлар учун жуда муҳимдир. Ҳар бир даврнинг ўзига хос ўз стили бўлиб, у архетектурада, костюмда, майишший предметларда, турмакларда (соч) ўз ифодасини топади.

Грим танлашда тарихий ҳақиқатни юзага келтиришда костюм, декорация, тўғри шарт-шароит топишда (ҳозирги давр фильмларидаги “атмосферани” яратишда) тарихий манбаъ ёрдам беради.

Расм2: “Тез ёрдам” сериали грим жараёни

Хулоса қилиб айтганда, умумий ишда актёр режиссёр, оператор, гримчи-рассомларнинг ҳамкорлиги ва уларнинг муштаракликдаги иши бадий яхлит санъат асарини яратишдаги асосий мезондир.

Фойдаланилган адабиётлар:

1. Жалилова Ф. Соч турмаклар санъати. 2015 йил.
2. Жалилова Ф. Грим. 2018 йил.
3. Жуманиязов Ш.Р., Ҳайтов Э.Х. “Чизматасвир” Ўқув қўлланма. 1 босқич талабалари учун. “Инфо Сапитал Гроуп”, Т.: 2018 й. 88 б.
4. Маданият ва санъат атамаларининг изоҳли луғати. Б.С.Сайфуллаев таҳрири остида. – Тошкент: Гофур Гулом, 2015.352-б.